مسئوولیت متن و شکل بدوش نویسندهٔ مضمون میباشد، عقیدهٔ نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاین نمی باشد

محمد یونس ۲۰۲۶/۱۱/۰۲

وزیر میلیون دالری افغانستان

Daily Beast

By Ron Moreau & Sami Yousafzai

2013/8/9

یک وزیر با وقار افغان متهم است که میلیون ها دالر از بودجه توسعه ئی را به حساب بانکی شخصی خود واریز کرده است.

در ابتدا، مخدوم رهین به نوعی خوشایند با سایر وزرا و مشاورانی که حامد کرزی رئیس جمهور جدید گماشته شده ای افغانستان در سال ۲۰۰۲ برای نخستین کابینهٔ خود برگزیده بود، تفاوت داشت. این ماجرا اندکی پس از سرنگونی طالبان رخ داد و رهین برخلاف عده ای دیگر، نه یک جنگ سالار قدرتمند با کارنامهٔ هولناک از نقض حقوق بشر، غصب زمین و فساد آشکار بود و نه در دوران جنگ علیه شوروی و درگیری های داخلی پس از آن، پیوند نزدیکی با هیچ یک از چهره های با نفوذ یا گروه های شبه نظامی بدنام داشت.

در عوض، او فردی متمدن، خوش گفتار و بسیار تحصیل کرده بود که از دموکراسی و حقوق زنان دفاع می‌کرد. او دارای سند دکترا در رشته ادبیات فارسی از ایران، استاد عالی پوهنتون کابل، رئیس اسبق رادیو افغانستان آزاد (که تحت حمایت سازمان سیا فعالیت می‌کرد) و متخصص تاریخ فرهنگ غنی افغانستان بود. در واقعیت، به نظر میرسید که او یک انتخاب ایده‌آل برای تصدی وزارت اطلاعات و فرهنگ باشد. اما دوران تصدی او چندان انتظارات را برآورده نکرد و در نهایت به شکلی مأیوس کننده، همان نمونهٔ آشنای فساد را تکرار کرد. یکی از وزرای پیشین کابینه و همکاران او — که نخواست نامش فاش شود — اظهار میدارد : "او در نهایت به یک وزیر فاسد با تربیت" تبدیل شد، در تقابل با آن دسته از وزرای فاسدی که جنگ سالارانی حریص و غارتگر بودند.

رهین کار خود را خوب آغاز کرد. در اقدامی که می‌توان آن را نوعی گشایش برای میراث فرهنگی باستانی و آسیب دیدهٔ افغانستان دانست، رهین در سال ۲۰۰۳ تفاهم نامهٔ را با مادانجیت سینگ، نیک اندیش ثروتمند هندی و سفیر حسن نیت یونسکو، امضا کرد. بر اساس این سند، سینگ و یونسکو متعهد شدند که مبلغ یک میلیون دالر به وزارت فرهنگ اهداء نمایند تا صرف بهبودی مرکز میراث فرهنگی کابل — که در وضعیت فرسوده‌ای قرار داشت — و آموزش افغان ها برای انجام وظیفهٔ مهم حفاظت از آثار باستانی و اشیای تاریخی باقی‌مانده در کشور شود. بخش بزرگی از این آثار، از جمله مجسمه های بودا، شگفت انگیز در دل صخره های بامیان، در دوران حکومت طالبان به غارت رفته یا نابود شده بودند.

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکاری ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکني د لیکنيزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په ځیر و لولـئ

Information and Culture Minister Sayed Makhdoom Raheen (R) cuts the ribbon at the opening of a new non-government television station, Aina TV, in northern Afghan province of Jawzjan

سید مخدوم رهین، وزیر اطلاعات و فرهنگ (سمت راست) در حال بریدن فیتهٔ افتتاح یک شبکهٔ تلویزیونی غیردولتی جدید به نام "آینه تی وی" (Aina TV) در شهر شبرغان، واقع در ولایت جوزجان در شمال افغانستان؛ ۱۸ جنوری ۲۰۰۴. (عکس: خبرگزاری فرانسه/گتی ایمجز)

اما به گفته ای سه تن از مقامات عالیرتبهٔ سابق وزارت فرهنگ که در دوران رهین با او کار می‌کردند، به نظر میرسد رهین به جای استفاده از این بودجه برای حفاظت و ترویج هویت فرهنگیِ پرافتخار کشور، تمام یا بخش عمده ای کمک مالی سینگ را تصاحب (اختلاس) کرده است. این مقامات پیشین به نشریهٔ دیلی بیست (The Daily Beast) گفته اند که ظاهراً حتی یک سنت از این وجوه به وزارت فرهنگ نرسیده است. به گفته ای این منابع، در آن زمان هیچ کس — نه در وزارت مالیه و نه در وزارت فرهنگ — جزء خود رهین، نمی‌دانست که این پول‌ها سر از کجا درآورده اند. آن‌ها مدعی هستند که رهین در سال ۲۰۰۳، این مبلغ را بطور مخفیانه مستقیماً به حساب شخصی خود در بانک ملی افغان در کابل واریز کرده است، حال آنکه طبق تفاهمنامه سال ۲۰۰۳، این پول باید به حسابی به نام بنیاد آسیای جنوبی (South Asia Foundation) — سازمان خیریه ای متعلق به سینگ — واریز میشد. آن‌ها همچنین می‌گویند که رهین شروع به خرج کردن این پول برای مصارف شخصی خود کرد، نه برای پروژه هائی که در توافق نامه معین شده بود. عبدالواسع فیروزی، رئیس اسبق مرکز میراث فرهنگی، مقام ارشد سابق وزارتخانه و عضو کمیته ای در این وزارتخانه که برای بررسی فساد احتمالی رهین تشکیل شده بود، می‌گوید: "او برخلاف قوانین افغانستان، پول را به حساب شخصی خود منتقل کرد و آن را صرف تفریحات شخصی‌اش نمود."

اگرچه رهین واریز پول به حساب شخصی‌اش را تأیید میکند، اما هرگونه سوءاستفاده از این وجوه را به شدت تکذیب نموده و اظهار میدارد که این اتهامات از سوی همکاران سابقش مطرح شده است، کسانی که او قبلاً آن ها را اخراج کرده بود و اکنون به دنبال انتقام جوئی هستند. رهین در ایمیلی به نشریه دیلی بیست (The Daily Beast) می‌نویسد: "همکاران سابقم ناراضی اند، زیرا من آن ها را به خاطر تخلفاتشان از وزارتخانه بیرون کردم و حالا می‌خواهند انتقام بگیرند. آن‌ها قصد دارند اعتبار و خوش نامی مرا از بین ببرند." او می‌افزاید: "اخیراً کارشکنی‌های گسترده‌ای از سوی افراد فاسد علیه من در جریان بوده است."

مقامات اسبق این وزارتخانه می‌گویند وجود حساب بانکی شخصی که گفته می‌شود رهین از آن استفاده میکرد، در سال ۲۰۰۷ - یعنی پس از آنکه رهین ناچار به ترک وزارتخانه شد - کشف گردید. او در سال ۲۰۰۶، در پی طرح اتهاماتی همچون فساد، خویش خوری، سوء مدیریت و ترویج منافع فرهنگی ایران در افغانستان، با رأی عدم اعتماد پارلمان افغانستان مواجه شده بود. ظاهراً کرزی نه تنها رهین را پس از برکناری از وزارتخانه تحت تعقیب قرار نداد یا به اتهامات علیه او رسیدگی نکرد، بلکه با انتصاب دوست نزدیکش به عنوان سفیر در هند، به او پاداش داد. یک وزیر سابق کابینه می‌گوید: "این موضوع نشان می‌دهد که کرزی تا چه اندازه نسبت به فساد و مقامات فاسد پیرامون خود مدارا نشان می‌دهد. دولت افغانستان در فساد غرق بوده و هست.

با توجه به احتمال وجود بی نظمی‌هائی در کمک مالی یک میلیون دالری سینگ، این وزارتخانه در سال ۲۰۰۷ — زمانی که رهین در هند به سر می‌برد — کمیتهٔ تحقیقاتی تشکیل داد تا سرنوشت این وجوه و احتمال سوءاستفاده از آن ها را بررسی کند، بودجه ای که برای پروژه بازسازی مرکز میراث فرهنگی اختصاص یافته بود، اما اجرای آن با تأخیر بسیار زیادی مواجه شده بود. در جریان این بررسی‌ها، کمیته به نسخه ای از صورت حساب بانکی دو صفحه ئی مربوط به حساب شخصی رهین در میان اسناد وزارتخانه برخورد کرد، سندی که احتمالاً به اشتباه توسط رهین و همکاران نزدیکش در آنجا جا مانده بود. نشریه «دیلی بیست» (The Daily Beast) نسخه ای از این صورت حساب را که قسمتی از سال ۲۰۰۴ را پوشش میدهد، بررسی کرده است. این سند نشان دهنده معاملات حساب شماره ۰/۴۸۶۲۰ به نام سید مخدوم رهین است. در آن دوره، برداشت‌های متعددی از این حساب صورت گرفته که مبالغ آن ها از ۵۰۰ دالر تا ۶۰ هزار و ۸۰ هزار دالر متغیر بوده است. فیروزی، یکی از اعضای کمیته تحقیقاتی و برخی دیگر مدعی اند که رهین حتی پس از برکناری اش توسط پارلمان در سال ۲۰۰۶، همچنان از حسابی که پول های سینگ را به آن واریز کرده بود، استفاده می نموده است. برعلاوه، به گفته سه تن از مقامات عالیرتبهٔ وزارتخانه، رهین در سال ۲۰۰۷ هنگام ترک وزارتخانه، جانشین خود را از وجود چنین حسابی مطلع نساخت.

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارئ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکني د لیکنيزي بني پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکي په ځیر و لولـئ

رهین در دفاع از خود، در ایمیلی اظهار داشته که هنگام ترک وزارتخانه، "پاک ترین فرد" را به ریاست شعبه کابل بنیاد آسیای جنوبی (متعلق به سینگ) منصوب کرده و به او اجازه داده است تا از حساب بانکی شخصی اش — که رهین اذعان می‌کند پول های بنیاد آسیای جنوبی را در آن واریز کرده بود — استفاده کند. او در این ایمیل می گوید که مبلغ یک میلیون دالر را به صورت یکجا دریافت نکرده، بلکه این پول در قالب بخش‌های جداگانه و متناسب با میزان مخارج و نیازهای ما به دستش رسیده است.

در سال ۲۰۰۷، این کمیته از بانک ملی افغان درخواست کرد تا نسخه‌هائی از صورت حساب بانکی رهین مربوط به چهار سال گذشته را ارائه دهد. به گفته فیروزی، یک مقام سابق این وزارتخانه، بانک با استناد به مقررات حفظ حریم خصوصی — که بر اساس آن اجازۀ افشای جزئیات حساب های شخصی را ندارد — از انجام این درخواست خودداری کرد. اما به نظر میرسد که رهین در خصوص آن یک میلیون دالر، خود را پابند به هیچ یک از مقررات نمی‌دانست. طبق قوانین دولت افغانستان، هیچ فرد حق ندارد وجوه عمومی را به حساب شخصی واریز کند. تمام کمک‌های مالی اختصاص یافته به یک وزارتخانه، قانوناً باید از طریق وزارت مالیه منتقل گردد، وزارت مالیه نیز پس از دریافت این وجوه، آن ها را در اختیار وزارتخانۀ مربوطه قرار داده و بر نحوه مصرف آن‌ها نظارت می نماید. با این حال، به گفتۀ سه تن از مقامات عالیرتبۀ پیشین این وزارتخانه، آن یک میلیون دالر هرگز به وزارت مالیه یا وزارت اطلاعات و فرهنگ نرسید، بلکه سر از حساب شخصی رهین درآورد.

رهین در ایمیلی اظهار داشته است که به زودی در کابل کنفرانسی مطبوعاتی برگزار خواهد کرد تا "توضیح دهد که چرا حساب بانکی جدیدی برای واریز پولِ سینگ افتتاح نکرده یا نتوانسته است افتتاح کند." او اتهامات مطرح شده در مورد سوء استفاده از این یک میلیون دالر را "احمقانه" خواند. در ادامه ایمیل آمده است: "باید بگویم که حتی یک پنی هم به شکل نادرست مصرف نشده است و من به راحتی می‌توانم این موضوع را ثابت کنم. تمام پولی که او [سینگ] فرستاد، به بهترین نحو ممکن خرج گردید. من برای هر پنی که مصرف کرده ام، سند و مدرک دارم."

به گفته فیروزی، یکی از اعضای کمیته تحقیق، این کمیته همچنین دریافت که تمام وجوهی که صرف بازسازی مرکز میراث فرهنگی و آغاز برنامه های آموزشی از بودجه وزارتخانه تأمین گردیده است، نه از پولی که سینگ به حساب شخصی رهین واریز کرده بود. در گزارش دو صفحه ای این کمیته آمده است که عملیات بازسازی این مرکز بسیار بی کیفیت بوده و در آن از موادی استفاده شده که فاقد استاندارد های لازم بوده‌اند. به گفته فیروزی، قرارداد رسمی منعقد شده میان وزیر رهین و پیمانکار اصلی، مبلغ ۱۵۲ هزار دالر را برای بازسازی تعیین کرده بود که قرار بود همزمان با پیشرفت کار، در چهار قسط پرداخت شود. فیروزی می‌گوید ارزش بازسازی انجام شده که بسیار سرسری و بی‌دقت بود، شاید به ۱۰۰ هزار دالر میرسید، اما رهین در نهایت ۲۵۰ هزار دالر از بودجه وزارتخانه — و نه از وجوه ارائه شده توسط سینگ — بابت این کار پرداخت کرده است. فیروزی مدعی است که بخش عمده ای از دستمزد پیمانکار پیش از تکمیل کار به او پرداخت شده که این مسئله شائبه دریافت رشوه را تقویت می‌کند. این پروژه همچنان ناتمام باقی مانده است.

البته بر کسی پوشیده نیست که فساد در افغانستان، هم در سطوح عالی و هم در سطوح پایین دولت و حتی در بخش خصوصی، بیداد می کند. سازمان شفافیت بین‌الملل، افغانستان را سومین کشور فاسد جهان معرفی کرده است، جایگاهی که تنها بالاتر از کوریای شمالی و سومالیا قرار دارد. ارقام مربوط به فساد چنان سرسام‌آورند که تخلفات مالی منتسب به رهین در برابر آن ها ناچیز به نظر میرسد. ضیا بومیا، از مقامات عالیرتبۀ اسبق وزارت فرهنگ، سوال میکند: "اگر رهین — که خود را اکادمیک و روشنفکر می‌داند — از کمک‌های مالی سوءاستفاده میکند... پس از کسانی که در دولت کرزی با جنگ‌سالاران و قاچاقچیان مواد مخدر مرتبط هستند، چه انتظاری میتوان داشت؟"

واقعاً، ارزیابی پنتاگون از تلاش های جنگی نیروهای ائتلاف در سال جاری نشان میدهد که این مأموریت به دلیل "ماهیت عمیقاً ریشه دار فساد در جامعه" با خطر مواجه شده است. بر اساس گزارشی که دسمبر گذشته توسط دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد منتشر شد، افغان‌ها در سال ۲۰۱۲ حدود ۳.۹ میلیارد دالر به مقامات دولتی رشوه پرداخته اند. طبق یافته های یک تحقیق مستقل که اواخر سال گذشته انجام شد، در یکی از بارزترین موارد فساد در بخش خصوصی، "کابل بانک" بیش از ۸۰۰ میلیون دالر وام بدون وثیقه به دوازده فرد و هفت شرکت مرتبط با آن ها اعطا کرده است. در نتیجه، این بانک — که ظاهراً همچون صندوق شخصی برای نخبگانِ دارای نفوذ در کشور عمل میکرد — در سال ۲۰۱۰ تا مرز انحلال پیش رفت و تنها با دریافت یک کمک مالی اضطراری به مبلغ ۸۲۵ میلیون دالر نجات یافت. این تحقیق همچنین نشان داد که در طول چند سال گذشته، ۵ میلیارد دالر — از جمله ۴۰۰ میلیون دالر از طریق کابل بانک — بطور غیرقانونی به خارج از کشور منتقل شده است.

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارئ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړيکه ټينګه کړئ maqalat@afghan-german.de
يادونه: دليکني د ليکنيزې بڼې پازوالي د ليکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له راليږلو مخکې په ځير و لولئ

زمانی که حامد کرزی در سال ۲۰۰۹، طی انتخاباتی بحث برانگیز برای دومین بار به ریاست جمهوری برگزیده شد، رهین از دهلی نو به کابل بازگشت. در حالی که کمتر کسی انتظارش را داشت، کرزی بار دیگر او را به سمت وزیر اطلاعات و فرهنگ منصوب کرد. منابعی در ارگ ریاست جمهوری به نشریه دیلی بیست (The Daily Beast) اظهار داسته اند که این بار، کرزی تمایلی به بازگرداندن رهین به کابینه‌اش نداشت، اما به گفته همین منابع، مارشال محمد قاسم فهیم، معاون اولِ قدرتمند رئیس جمهور، کرزی را متقاعد کرد که رهین را دوباره به این کار مقرر نماید.

طبق اظهاریهٔ فضل‌الله ممتاز، قونسل فرهنگی وزارتخانه، سینگ — که جنوری گذشته درگذشت — نسبت به نحوه مدیریت وجوه اهدائی اش توسط رهین، روز به روز دلسردتر میشد. ممتاز می‌گوید در سال ۲۰۰۹، سینگ در حاشیه کنفرانسی در یونسکو در دوبی، با او صحبت کرد. ممتاز نقل می‌کند: "سینگ به من شکایت کرد که از سوء استفاده وزیر از کمک های مالی‌اش به شدت ناراضی است و دیگر به حمایت‌های خود ادامه نخواهد داد." این در حالی است که در سال ۲۰۰۸ بنیاد آسیای جنوبی متعلق به سینگ، جایزه ای را به رهین اهدا کرده بود، جایزه ای برای "خدمات ارزشمند او در راستای احیای میراث فرهنگی افغانستان، توانمند سازی زنان، ترویج حقوق بشر و همکاری های منطقه ئی در آسیای جنوبی."

اتهامات مربوط به سوء رفتار علیه رهین همچنان مطرح میشوند. در ماه مه گذشته، کمیسیون شکایات مجلس سنای افغانستان او را احضار کرد تا درباره اتهاماتی که در رسانه های افغانستان منتشر شده بود، توضیح دهد، اتهاماتی مبنی بر اینکه رهین در غارت و قاچاق حدود ۵۹ اثر فرهنگی ارزشمند افغانستان دست داشته است. رهین می گوید پس از آنکه رئیس موزه ملی کابل شهادت داد که تمام آن آثار سالم هستند و در موزه به نمایش گذاشته شده‌اند، او از این اتهام تبرئه گردید.

به گفتهٔ مقامات عالیرتبهٔ وزارتخانه، اتهامات مشابهی — که البته هرگز اثبات نشدند — در دوران نخستین کار او بر این وزارتخانه نیز گریبان گیرش بود. آن ها می گویند رهین به احمدشاه سلطانی، گردآورندهٔ ثروتمند آثار باستانی، در تأسیس موزیم سلطانی در کابل کمک کرده و می‌افزایند که سلطانی در میان برخی از مقامات وزارت فرهنگ، به عنوان یکی از قاچاقچیان اصلی گنجینه های هنری افغانستان شهرت دارد. جانشین رهین در وزارت فرهنگ در سال ۲۰۰۸، با صراحت در صحت روایت سلطانی درباره نحوه دستیابی اش به هزاران اثرِ موجود در مجموعه اش، ابراز تردید کرد. در واقع، بسیاری از افغان‌ها گمان می‌کنند که موزیم سلطانی در حکم مرکزی برای جابه‌جائی و مشروع سازی آثار فرهنگی به‌دست آمده از راه های غیرقانونی بوده که هم به نفع سلطانی و هم به نفع رهین تمام شده است، اتهامی که هر دو نفر به شدت آن را تکذیب میکنند.

رهین میگوید که برای اعاده حیثیت خود، از کرزی درخواست کرده است تا یک هیئت حقیقت یابی برای بررسی تمام وکمال اتهامات مطرح شده علیه او تعیین کند. او اطمینان دارد که بی گناهی‌اش ثابت خواهد شد. او در ایمیل خود می‌نویسد: "من بهترین وجه و اعتبار را دارم. نمیشود که یک بارگی به یک دزد تبدیل شوم."

در دل صخره های بامیان، در دوران حکومت طالبان به غارت رفته یا نابود شده بودند.

سید مخدوم رهین، وزیر اطلاعات و فرهنگ (سمت راست) در حال بریدن فیتهٔ افتتاح یک شبکهٔ تلویزیونی غیردولتی جدید به نام "آینه تی وی" (TV Aina) در شهر شبرغان، واقع در ولایت جوزجان در شمال افغانستان؛ ۱۸ جنوری ۲۰۰۴. (عکس: خبرگزاری فرانسه/گتی ایمجز)

اما به گفته ای سه تن از مقامات عالیرتبهٔ سابق وزارت فرهنگ که در دوران رهین با او کار می‌کردند، به نظر میرسد رهین به جای استفاده از این بودجه برای حفاظت و ترویج هویت فرهنگیِ پرافتخار کشور، تمام یا بخش عمده ای کمک مالی سینگ را تصاحب (اختلاس) کرده است. این مقامات پیشین به نشریهٔ دیلی بیست (The Daily Beast) گفته اند که ظاهراً حتی یک سنت از این وجوه به وزارت فرهنگ نرسیده است. به گفته ای این منابع، در آن زمان هیچ کس — نه در وزارت مالیه و نه در وزارت فرهنگ — جزء خود رهین، نمی‌دانست که این پول‌ها سر از کجا درآورده اند. آن‌ها مدعی هستند که رهین در سال ۲۰۰۳، این مبلغ را بطور مخفیانه مستقیماً به حساب شخصی خود در بانک ملی افغان در کابل واریز کرده است، حال آنکه طبق تفاهمنامه سال ۲۰۰۳، این پول باید به حسابی به نام بنیاد آسیای جنوبی (South Asia Foundation) — سازمان خیریه ای متعلق به سینگ — واریز میشد. آن‌ها همچنین می‌گویند که رهین شروع به خرج کردن این پول برای مصارف شخصی خود کرد،

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارئ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړيکه ټينګه کړئ maqalat@afghan-german.de
يادونه: دليکني د ليکنيزې بڼې پازوالي د ليکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له راليږلو مخکې په ځير و لولئ

نه برای پروژه هائی که در توافق نامه معین شده بود. عبدالواسع فیروزی، رئیس اسبق مرکز میراث فرهنگی، مقام ارشد سابق وزارتخانه و عضو کمیته ای در این وزارتخانه که برای بررسی فساد احتمالی رهین تشکیل شده بود، می‌گوید: "او برخلاف قوانین افغانستان، پول را به حساب شخصی خود منتقل کرد و آن را صرف تفریحات شخصی‌اش نمود."

اگرچه رهین واریز پول به حساب شخصی‌اش را تأیید میکند، اما هرگونه سوءاستفاده از این وجوه را به شدت تکذیب نموده و اظهار میدارد که این اتهامات از سوی همکاران سابقش مطرح شده است، کسانی که او قبلاً آن ها را اخراج کرده بود و اکنون به دنبال انتقام جوئی هستند. رهین در ایمیلی به نشریه دیلی بیست (The Daily Beast) می‌نویسد: "همکاران سابقم ناراضی اند، زیرا من آن ها را به خاطر تخلفاتشان از وزارتخانه بیرون کردم و حالا می‌خواهند انتقام بگیرند. آن‌ها قصد دارند اعتبار و خوش نامی مرا از بین ببرند." او می‌افزاید: "اخیراً کارشکنی‌های گسترده‌ای از سوی افراد فاسد علیه من در جریان بوده است."

مقامات اسبق این وزارتخانه می‌گویند وجود حساب بانکی شخصی که گفته می‌شود رهین از آن استفاده میکرد، در سال ۲۰۰۷ - یعنی پس از آنکه رهین ناچار به ترک وزارتخانه شد - کشف گردید. او در سال ۲۰۰۶، در پی طرح اتهاماتی همچون فساد، خویش خوری، سوء مدیریت و ترویج منافع فرهنگی ایران در افغانستان، با رأی عدم اعتماد پارلمان افغانستان مواجه شده بود. ظاهراً کرزی نه تنها رهین را پس از برکناری از وزارتخانه تحت تعقیب قرار نداد یا به اتهامات علیه او رسیدگی نکرد، بلکه با انتصاب دوست نزدیکش به عنوان سفیر در هند، به او پاداش داد. یک وزیر سابق کابینه می‌گوید: "این موضوع نشان می‌دهد که کرزی تا چه اندازه نسبت به فساد و مقامات فاسد پیرامون خود مدارا نشان می‌دهد. دولت افغانستان در فساد غرق بوده و هست."

با توجه به احتمال وجود بی نظمی‌هائی در کمک مالی یک میلیون دالری سینگ، این وزارتخانه در سال ۲۰۰۷ — زمانی که رهین در هند به سر می‌برد — کمیتهٔ تحقیقاتی تشکیل داد تا سرنوشت این وجوه و احتمال سوءاستفاده از آن ها را بررسی کند، بودجه ای که برای پروژه بازسازی مرکز میراث فرهنگی اختصاص یافته بود، اما اجرای آن با تأخیر بسیار زیادی مواجه شده بود. در جریان این بررسی‌ها، کمیته به نسخه ای از صورت حساب بانکی دو صفحه ئی مربوط به حساب شخصی رهین در میان اسناد وزارتخانه برخورد کرد، سندی که احتمالاً به اشتباه توسط رهین و همکاران نزدیکش در آنجا جا مانده بود. نشریه «دیلی بیست» (The Daily Beast) نسخه ای از این صورت حساب را که قسمتی از سال ۲۰۰۴ را پوشش میدهد، بررسی کرده است. این سند نشان دهنده معاملات حساب شماره ۰/۴۸۶۲۰ به نام سید مخدوم رهین است. در آن دوره، برداشت‌های متعددی از این حساب صورت گرفته که مبالغ آن ها از ۵۰۰ دالر تا ۶۰ هزار و ۸۰ هزار دالر متغیر بوده است. فیروزی، یکی از اعضای کمیته تحقیقاتی و برخی دیگر مدعی اند که رهین حتی پس از برکناری اش توسط پارلمان در سال ۲۰۰۶، همچنان از حسابی که پول های سینگ را به آن واریز کرده بود، استفاده می نموده است. برعلاوه، به گفته سه تن از مقامات عالیرتبهٔ وزارتخانه، رهین در سال ۲۰۰۷ هنگام ترک وزارتخانه، جانشین خود را از وجود چنین حسابی مطلع نساخت.

رهین در دفاع از خود، در ایمیلی اظهار داشته که هنگام ترک وزارتخانه، "پاک ترین فرد" را به ریاست شعبه کابل بنیاد آسیای جنوبی (متعلق به سینگ) منصوب کرده و به او اجازه داده است تا از حساب بانکی شخصی اش — که رهین اذعان می‌کند پول های بنیاد آسیای جنوبی را در آن واریز کرده بود — استفاده کند. او در این ایمیل می گوید که مبلغ یک میلیون دالر را به صورت یکجا دریافت نکرده، بلکه این پول در قالب بخش‌های جداگانه و متناسب با میزان مخارج و نیازهای ما به دستش رسیده است.

در سال ۲۰۰۷، این کمیته از بانک ملی افغان درخواست کرد تا نسخه‌هائی از صورت حساب بانکی رهین مربوط به چهار سال گذشته را ارائه دهد. به گفته فیروزی، یک مقام سابق این وزارتخانه، بانک با استناد به مقررات حفظ حریم خصوصی — که بر اساس آن اجازهٔ افشای جزئیات حساب های شخصی را ندارد — از انجام این درخواست خودداری کرد. اما به نظر میرسد که رهین در خصوص آن یک

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارئ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړيکه ټينګه کړئ maqalat@afghan-german.de
يادونه: دليکنې د ليکنيزې بڼې پازوالي د ليکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له راليږلو مخکې په ځير و لولئ

میلیون دالر، خود را پابند به هیچ یک از مقررات نمی‌دانست. طبق قوانین دولت افغانستان، هیچ فرد حق ندارد وجوه عمومی را به حساب شخصی واریز کند. تمام کمک‌های مالی اختصاص یافته به یک وزارتخانه، قانوناً باید از طریق وزارت مالیه منتقل گردد، وزارت مالیه نیز پس از دریافت این وجوه، آن ها را در اختیار وزارتخانۀ مربوطه قرار داده و بر نحوه مصرف آن‌ها نظارت می نماید. با این حال، به گفتۀ سه تن از مقامات عالیرتبۀ پیشین این وزارتخانه، آن یک میلیون دالر هرگز به وزارت مالیه یا وزارت اطلاعات و فرهنگ نرسید، بلکه سر از حساب شخصی رهین درآورد.

رهین در ایمیلی اظهار داشته است که به زودی در کابل کنفرانسی مطبوعاتی برگزار خواهد کرد تا "توضیح دهد که چرا حساب بانکی جدیدی برای واریز پولِ سینگ افتتاح نکرده یا نتوانسته است افتتاح کند." او اتهامات مطرح شده در مورد سوء استفاده از این یک میلیون دالر را "احمقانه" خواند. در ادامه ایمیل آمده است: "باید بگویم که حتی یک پنی هم به شکل نادرست مصرف نشده است و من به راحتی می‌توانم این موضوع را ثابت کنم. تمام پولی که او [سینگ] فرستاد، به بهترین نحو ممکن خرج گردید. من برای هر پنی که مصرف کرده ام، سند و مدرک دارم."

به گفته فیروزی، یکی از اعضای کمیته تحقیق، این کمیته همچنین دریافت که تمام وجوهی که صرف بازسازی مرکز میراث فرهنگی و آغاز برنامه های آموزشی از بودجه وزارتخانه تأمین گردیده است، نه از پولی که سینگ به حساب شخصی رهین واریز کرده بود. در گزارش دو صفحه ای این کمیته آمده است که عملیات بازسازی این مرکز بسیار بی کیفیت بوده و در آن از موادی استفاده شده که فاقد استاندارد های لازم بوده‌اند. به گفته فیروزی، قرارداد رسمی منعقد شده میان وزیر رهین و پیمانکار اصلی، مبلغ ۱۵۲ هزار دالر را برای بازسازی تعیین کرده بود که قرار بود همزمان با پیشرفت کار، در چهار قسط پرداخت شود. فیروزی می‌گوید ارزش بازسازی انجام شده که بسیار سرسری و بی‌دقت بود، شاید به ۱۰۰ هزار دالر میرسید، اما رهین در نهایت ۲۵۰ هزار دالر از بودجه وزارتخانه — و نه از وجوه ارائه شده توسط سینگ — بابت این کار پرداخت کرده است. فیروزی مدعی است که بخش عمده ای از دستمزد پیمانکار پیش از تکمیل کار به او پرداخت شده که این مسئله شائبه دریافت رشوه را تقویت می‌کند. این پروژه همچنان ناتمام باقی مانده است.

البته بر کسی پوشیده نیست که فساد در افغانستان، هم در سطوح عالی و هم در سطوح پایین دولت و حتی در بخش خصوصی، بیداد می کند. سازمان شفافیت بین‌الملل، افغانستان را سومین کشور فاسد جهان معرفی کرده است، جایگاهی که تنها بالاتر از کوریای شمالی و سومالیا قرار دارد. ارقام مربوط به فساد چنان سرسام‌آورند که تخلفات مالی منتسب به رهین در برابر آن ها ناچیز به نظر میرسد. ضیا بومیا، از مقامات عالیرتبۀ اسبق وزارت فرهنگ، سوال میکند: "اگر رهین — که خود را اکادمیک و روشنفکر می‌داند — از کمک‌های مالی سوءاستفاده میکند... پس از کسانی که در دولت کرزی با جنگ‌سالاران و قاچاقچیان مواد مخدر مرتبط هستند، چه انتظاری میتوان داشت؟"

واقعاً، ارزیابی پنتاگون از تلاش های جنگی نیروهای ائتلاف در سال جاری نشان میدهد که این مأموریت به دلیل "ماهیت عمیقاً ریشه دار فساد در جامعه" با خطر مواجه شده است. بر اساس گزارشی که دسمبر گذشته توسط دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد منتشر شد، افغان‌ها در سال ۲۰۱۲ حدود ۳.۹ میلیارد دالر به مقامات دولتی رشوه پرداخته اند. طبق یافته های یک تحقیق مستقل که اواخر سال گذشته انجام شد، در یکی از بارزترین موارد فساد در بخش خصوصی، "کابل بانک" بیش از ۸۰۰ میلیون دالر وام بدون وثیقه به دوازده فرد و هفت شرکت مرتبط با آن ها اعطا کرده است. در نتیجه، این بانک — که ظاهراً همچون صندوق شخصی برای نخبگانِ دارای نفوذ در کشور عمل میکرد — در سال ۲۰۱۰ تا مرز انحلال پیش رفت و تنها با دریافت یک کمک مالی اضطراری به مبلغ ۸۲۵ میلیون دالر نجات یافت. این تحقیق همچنین نشان داد که در طول چند سال گذشته، ۵ میلیارد دالر — از جمله ۴۰۰ میلیون دالر از طریق کابل بانک — بطور غیرقانونی به خارج از کشور منتقل شده است.

زمانی که حامد کرزی در سال ۲۰۰۹، طی انتخاباتی بحث برانگیز برای دومین بار به ریاست جمهوری برگزیده شد، رهین از دهلی نو به کابل بازگشت. در حالی که کمتر کسی انتظارش را داشت، کرزی بار دیگر او را به سمت وزیر اطلاعات و فرهنگ منصوب کرد. منابعی در ارگ ریاست جمهوری به نشریه

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارئ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکني د لیکنيزي بني پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکي په ځیر و لولئ

دیلی بیست (The Daily Beast) اظهار داسته اند که این بار، کرزی تمایلی به بازگرداندن رهین به کابینه‌اش نداشت، اما به گفته همین منابع، مارشال محمد قاسم فهیم، معاون اولِ قدرتمند رئیس جمهور، کرزی را متقاعد کرد که رهین را دوباره به این کار مقرر نماید.

طبق اظهاریهٔ فضل‌الله ممتاز، قونسل فرهنگی وزارتخانه، سینگ — که جنوری گذشته درگذشت — نسبت به نحوه مدیریت وجوه اهدائی اش توسط رهین، روز به روز دلسردتر میشد. ممتاز می‌گوید در سال ۲۰۰۹، سینگ در حاشیه کنفرانسی در یونسکو در دوبی، با او صحبت کرد. ممتاز نقل می‌کند: "سینگ به من شکایت کرد که از سوء استفاده وزیر از کمک های مالی‌اش به شدت ناراضی است و دیگر به حمایت‌های خود ادامه نخواهد داد." این در حالی است که در سال ۲۰۰۸ بنیاد آسیای جنوبی متعلق به سینگ، جایزه ای را به رهین اهدا کرده بود، جایزه ای برای "خدمات ارزشمند او در راستای احیای میراث فرهنگی افغانستان، توانمند سازی زنان، ترویج حقوق بشر و همکاری های منطقه ئی در آسیای جنوبی."

اتهامات مربوط به سوء رفتار علیه رهین همچنان مطرح میشوند. در ماه مه گذشته، کمیسیون شکایات مجلس سنای افغانستان او را احضار کرد تا درباره اتهاماتی که در رسانه های افغانستان منتشر شده بود، توضیح دهد، اتهاماتی مبنی بر اینکه رهین در غارت و قاچاق حدود ۵۹ اثر فرهنگی ارزشمند افغانستان دست داشته است. رهین می گوید پس از آنکه رئیس موزه ملی کابل شهادت داد که تمام آن آثار سالم هستند و در موزه به نمایش گذاشته شده‌اند، او از این اتهام تبرئه گردید.

به گفتهٔ مقامات عالیرتبهٔ وزارتخانه، اتهامات مشابهی — که البته هرگز اثبات نشدند — در دوران نخستین کار او بر این وزارتخانه نیز گریبان گیرش بود. آن ها می گویند رهین به احمدشاه سلطانی، گردآورندهٔ ثروتمند آثار باستانی، در تأسیس موزیم سلطانی در کابل کمک کرده و می‌افزایند که سلطانی در میان برخی از مقامات وزارت فرهنگ، به عنوان یکی از قاچاقچیان اصلی گنجینه های هنری افغانستان شهرت دارد. جانشین رهین در وزارت فرهنگ در سال ۲۰۰۸، با صراحت در صحت روایت سلطانی درباره نحوه دستیابی اش به هزاران اثر موجود در مجموعه اش، ابراز تردید کرد. در واقع، بسیاری از افغان‌ها گمان می‌کنند که موزیم سلطانی در حکم مرکزی برای جابه‌جائی و مشروع سازی آثار فرهنگی به‌دست آمده از راه های غیرقانونی بوده که هم به نفع سلطانی و هم به نفع رهین تمام شده است، اتهامی که هر دو نفر به شدت آن را تکذیب میکنند.

رهین میگوید که برای اعاده حیثیت خود، از کرزی درخواست کرده است تا یک هیئت حقیقت یابی برای بررسی تمام وکمال اتهامات مطرح شده علیه او تعیین کند. او اطمینان دارد که بی گناهی‌اش ثابت خواهد شد. او در ایمیل خود می‌نویسد: "من بهترین وجه و اعتبار را دارم. نمیشود که یک بارگی به یک دزد تبدیل شوم."

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارئ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکني د لیکنيزي بني پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکي په ځیر و لولـئ